

Evaluatie Penitentiaire beginselenwet en Penitentiaire maatregel

M.T.A.B. Laemers, P.C. Vegter, J.P.S. Fiselier

ITS, Nijmegen; KUB, Tilburg

Kenmerk: [EWB/99.083](#)

Samenvatting

De onderzoekers concluderen dat in het evaluatieonderzoek geen grote weeffouten in de wet zijn gevonden. De betrokken medewerkers van justitie enthousiast, betrokken en gedreven zijn. Toch is een aantal knelpunten geconstateerd.

De Pbw bevordert, zoals beoogd, *flexibiliteit* bij differentiatie en selectie. Onderdeel daarvan is het laten vervallen van het wettelijk onderscheid tussen kort- en langgestraften en tussen jeugdigen en volwassenen; deze groepen hoeven niet meer op verschillende afdelingen geplaatst te worden. In de praktijk echter wordt dit onderscheid nog wel gemaakt. De onderzoekers constateren dat er stemmen op gaan om -vanuit een oogpunt van rechtsbescherming- het onderscheid opnieuw in de wet op te nemen. Dit terwijl de wetswijziging plaatsvond op verzoek van het veld. Gezien het feit dat de regelgeving nog zo kort in werking is (de regeling selectie, plaatsing en overplaatsing trad erg laat in werking) lijkt het de onderzoekers zinvol om over enkele jaren na te gaan wat de ervaringen en wensen dan zijn.

Het *risicoprofiel*, bedoeld als methode bij het toewijzen van gedetineerden aan een inrichting die over de benodigde beveiliging beschikt, blijkt nog weinig gebruikt te worden. Dit terwijl goede en consequente toepassing van het risicoprofiel onontbeerlijk is voor de bedoelde differentiatie.

Van onderzoek aan het lichaam en *dwangbehandeling* (injecties) wordt terughoudend gebruik gemaakt. Een protocol voor dwangbehandeling ontbreekt terwijl dit gezien de ingrijpendheid van deze maatregel wenselijk is.

De nieuwe wetgeving heeft niet geleid tot een toename van het aantal *beklagzaken*. Van de mogelijkheid tot *bemiddeling* wordt nog maar beperkt gebruik gemaakt, vermoedelijk doordat deze mogelijkheid onvoldoende bekend is. Dit terwijl bemiddeling in 70% van de gevallen tot een bevredigende oplossing leidt.

Het aantal *penitentiaire programma's* (PP's) dat gedetineerden volgen is veel minder dan vooraf verwacht werd. Een aantal knelpunten wordt geconstateerd. De voorbereiding van een PP is arbeidsintensief; de selectieprocedure verloopt traag. Vanuit de inrichtingen worden aanvullende eigen subcriteria genoemd voor selectie van gedetineerden. Samenwerking tussen gevangeniswezen en reclassering verloopt moeizaam (twee kapiteins op 1 schip). De koppeling met elektronisch toezicht vormt voor gedetineerden een drempel: als hen de keuze zou worden gelaten tussen een inrichting met zeer beperkte beveiliging of PP met ET dan zouden zij de voorkeur geven aan een inrichting met zeer beperkte beveiliging.